

Het verhogen van de pensioengerechtigde leeftijd is niet alleen in Nederland een heet hangijzer. Ook in China staat het onderwerp inmiddels op de agenda. Doordat het land in snel tempo vergrijst, is er in de toekomst te weinig geld om gepensioneerden een basispensioen te verschaffen. Ouderen boven de 60 jaar maken nu ruim 13 procent uit van de bevolking, een kleine stijging vergeleken met de 10,4 procent in 2000. In 2050 zal dat anders zijn. De Asian Development Bank voorspelt dat dan een op de drie Chinezen ouder is dan zestig. Het aantal Chinezen dat werkt, gaat binnenkort afnemen. De nationale bevolkings- en gezinscommissie verwacht dat dit vanaf 2016 zal gebeuren.

Ook andere Aziatische landen vergrijzen, maar landen als Japan en Zuid-Korea zijn in een verder ontwikkelingsstadium en kunnen de lasten beter dragen. China dreigt sneller oud te worden dan rijk. De vraag is wie straks voor al die ouderen gaat zorgen en – misschien nog wel belangrijker – wie voor hun levensonderhoud gaat betalen.

In 1997 introduceerde de Chinese regering voor het eerst iets wat op een pensioensysteem lijkt en pas in 2009 een echt landelijk pensioensysteem. Vóór 2009 waren het vooral de stedelingen die aanspraak konden maken op een pensioen. Bovendien kregen die stedelingen omgerekend maar een paar euro per maand uitgekeerd. De honderden miljoenen mensen op het platteland ontvingen niets en waren voor hun oude dag geheel afhankelijk van hun kinderen en familie. In 2009 was minder dan 30 procent van de Chinese volwassenen gedekt door een pensioen. De rest was afhankelijk van familie.

Het nieuwe systeem beoogt elke Chinees een basispensioen te geven. De afgelopen vier jaar hebben honderden miljoenen Chinezen op het platteland ook daadwerkelijk voor het eerst een uitkering ontvangen. Inmiddels kunnen meer dan

600 miljoen Chinezen aanspraak maken op een of andere vorm van pensioen – dat is 55 procent van alle volwassenen. In slechts twee jaar tijd werden bijna een kwart miljard mensen op het Chinese platteland voor het eerst opgenomen in een pensioensysteem.

Dat is een ongekende prestatie van 'Peking'. Probleem is echter dat de uitkeringen met een paar euro per maand vaak niet meer dan een symbolische bijdrage zijn van de staat. Er is nog veel werk nodig om het systeem in China de komende jaren tot een volwaardig pensioensysteem op te tuigen.

"Het pensioenstelsel in China wordt beter", aldus Qiu Yulin, hoogleraar sociale zekerheid aan de Volksuniversiteit in Peking, in de Chinese

HET PENSIOEN-SYSTEEM IN CHINA IS SIMPELWEG TE JONG OM DE VERGRIJZENDE SAMENLEVING IN DE TOEKOMST OP TE VANGEN

staatskrant *China Daily*. Maar het zal volgens hem nog wel even duren voordat het op hetzelfde niveau is als in Europa. "De eerste Europese regelgeving voor pensioenen kwam in 1889 tot stand in Duitsland, maar China wachtte tot 1997 voordat het een pensioensysteem invoerde. Die ruim honderdjarige kloof kan niet in korte tijd worden overbrugd." Daar komt bij dat China nog steeds een éénkindbeleid heeft, waardoor de vergrijzing extra hard zal aankomen.

GROOTSTE PROBLEEM

Een van de grootste problemen waarmee het nog jonge pensioensysteem in China kampt, is de onevenwichtigheid ervan. China kent een dual systeem, waarbij werknemers bij de overheid en in staatsbedrijven geen pensioenpremie betalen, maar wél een pensioenuitkering krijgen, die vaak ook nog hoger is dan het pensioen dat premiebetalers in de rest van de economie ontvangen.

En in tegenstelling tot veel andere landen worden die premies niet altijd zorgvuldig belegd. Vaak komt het geld terecht bij lokale overheden die het gebruiken voor heel andere doeleinden, waaronder investerin-

DOOR CHINA'S EENKINDBELEID ZAL DE VERGRIJZING EXTRA HARD AANKOMEN

gen in vastgoed of het uitbetalen aan gepensioneerden van nu. Daardoor zijn de afgelopen jaren grote tekorten ontstaan. Uit onderzoek van de Bank of China blijkt dat er een tekort is van ruim 16.500 miljard yuan (ruim 2000 miljard euro) in 2013. Als er geen maatregelen worden genomen, loopt dat tekort op tot ruim 8000 miljard euro in 2033. Het pensioensysteem in het nog relatief arme China is simpelweg te jong om de vergrijzende samenleving in de toekomst op te vangen.

Het rendement van China's staatspensioenfondsen kwam vorig jaar uit op 7 procent, maar de jaren daarvoor lagen de percentages met 0,8 in 2011 en 4 in 2010 een stuk lager. Belangrijke oorzaak voor de relatief lage rendementen is dat het pensioenfondsen bijna uitsluitend mag beleggen in staatsobligaties, of het geld op de bank moet zetten. Daarom gaan er stemmen op om meer ruimte te creëren voor beleggingen in aandelen, om zo een hoger rendement te kunnen halen of het overhevelen van een deel van de winsten of zelfs belangen van de grote staatsbedrijven naar de pensioenfondsen.

Ook overweegt 'Peking' de huidige pensioengerechtigde leeftijd van 60 jaar voor mannen en 50 of 55 jaar voor vrouwen te verhogen. Maar uit onderzoek blijkt dat veel Chinezen daar net als veel Nederlanders weinig trek in hebben. Bovendien vrezen experts dat het verhogen van de pensioenleeftijd het nog moeilijker zal maken voor jonge afgestudeerden om een baan te vinden.

China staat de komende jaren kortom voor een enorme uitdaging die linksom of rechtsom veel geld gaat kosten.